

31.1.2024

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts, noslēdzot debates par Komisijas paziņojumu,

saskaņā ar Reglamenta 132. panta 2. punktu

par Norvēģijas neseno lēmumu turpināt dziļjūras izrakteņu ieguvi Arktikā
(2024/2520(RSP))

Hildegard Bentele

PPE grupas vārdā

Mohammed Chahim

S&D grupas vārdā

Catherine Chabaud

grupas "Renew" vārdā

Caroline Roose, Pär Holmgren

Verts/ALE grupas vārdā

Zdzisław Krasnodębski

ECR grupas vārdā

Silvia Modig

grupas "The Left" vārdā

B9-0095/2024

Eiropas Parlamenta rezolūcija par Norvēģijas neseno lēmumu turpināt dziļjūras izrakteņu ieguvu Arktikā (2024/2520(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Norvēģijas parlamenta 2024. gada 9. janvāra lēmumu par derīgo izrakteņu ieguves darbībām Norvēģijas kontinentālajā šelfā: teritorijas atvēršana un resursu apsaimniekošanas stratēģija,
- ņemot vērā Norvēģijas Enerģētikas ministrijas 2022. gada 27. oktobra stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu par jūras dziļu minerāliem Norvēģijas kontinentālajā šelfā,
- ņemot vērā Norvēģijas valdības 2023. gada 20. jūnija ziņojumu par derīgo izrakteņu darbībām Norvēģijas kontinentālajā šelfā: teritoriju atvēršana un resursu pārvaldības stratēģija,
- ņemot vērā Norvēģijas Vides aģentūras 2023. gada 27. janvāra paziņojumu par uzklauššanu un ietekmes novērtējumu attiecībā uz derīgo izrakteņu darbībām Norvēģijas kontinentālajā šelfā,
- ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu par Eiropas zaļo kursu (COM(2019)0640),
- ņemot vērā Komisijas 2020. gada 20. maija paziņojumu “ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu” (COM(2020)0380), Parlamenta 2021. gada 9. jūnija rezolūciju par minēto stratēģiju¹ un Padomes 2020. gada 23. oktobra secinājumus par minēto stratēģiju,
- ņemot vērā Komisijas 2021. gada 17. maija paziņojumu “Jauna pieeja ceļā uz ilgtspējīgu ES zilo ekonomiku. ES zilās ekonomikas pārveide ilgtspējīgas nākotnes labā” (COM(2021)0240),
- ņemot vērā 2022. gada 3. maija rezolūciju par virzību uz ilgtspējīgu zilo ekonomiku ES: zvejniecības un akvakultūras nozaru loma²,
- ņemot vērā 2021. gada 7. oktobra rezolūciju par Arktiku: iespējas, problēmas un drošības jautājumi³,
- ņemot vērā 2018. gada 16. janvāra rezolūciju par okeānu starptautisko pārvaldību — okeānu nākotnes veidošanas darbākārtība saistībā ar 2030. gada ilgtspējīgas attīstības

¹ OV C 67, 8.2.2022., 25. lpp.

² OV C 465, 6.12.2022., 2. lpp.

³ OV C 132, 24.3.2022., 113. lpp.

mērķiem⁴,

- ņemot vērā 2022. gada 6. oktobra rezolūciju par impulsu okeānu jautājumā: spēcīgāka okeānu pārvaldība un bioloģiskā daudzveidība⁵,
- ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos 2022. gada 24. jūnija kopīgo paziņojumu “Kurs — ilgtspējīga zilā planēta. Kopīgs paziņojums par Starptautiskās okeānu pārvaldības darbākārtību” (JOIN(2022)0028),
- ņemot vērā Komisijas un Savienības Augstās pārstāves ārlietās un drošības politikas jautājumos 2016. gada 10. novembra kopīgo paziņojumu “Starptautiskā okeānu pārvaldība — okeānu nākotnes veidošanas darbākārtība” (JOIN(2016)0049),
- ņemot vērā Komisijas 2023. gada oktobra verbālnotu Nr. 21/13, kas nosūtīta Norvēģijas Karaliskajai Ārlietu ministrijai,
- ņemot vērā Konvenciju par bioloģisko daudzveidību, kas stājās spēkā 1993. gada 29. decembrī, Kuņminas–Monreālas globālo bioloģiskās daudzveidības satvaru un Konvencijas par bioloģisko daudzveidību Pušu konferences 15. sesijas lēmumu 15/24 par jūras un piekrastes bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu,
- ņemot vērā ANO Jūras tiesību konvenciju (*UNCLOS*), jo īpaši tās 145. pantu par jūras vides aizsardzību,
- ņemot vērā nolīgumu, kas saskaņā ar *UNCLOS* izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas (*BBNJ* nolīgums),
- ņemot vērā saskaņā ar *UNCLOS* izveidotās Starptautiskās Jūras dziļu pārvaldes pilnvaras un 1994. gada nolīgumu par *UNCLOS* XI daļas īstenošanu,
- ņemot vērā Konvenciju par jūras vides aizsardzību Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā (*OSPAR* konvencija), kas attiecas uz Arktikas ūdeņiem,
- ņemot vērā 1920. gada Svalbāras līgumu, kas parakstīts 1920. gada 9. februārī Parīzē,
- ņemot vērā 1991. gada 25. februārī Espo parakstīto Konvenciju par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā⁶ (Espo konvencija) un tās Protokolu par stratēģisko vides novērtējumu⁷ (SVN protokols),
- ņemot vērā Ilgtspējīgas okeāna ekonomikas augsta līmeņa darba grupu, starp kuras dibinātājam ir Norvēģija,
- ņemot vērā Starptautiskās dabas aizsardzības savienības (*IUCN*) rezolūciju Nr. 122

⁴ OV C 458, 119.12.2018., 9. lpp.

⁵ OV C 132, 14.4.2023., 106. lpp.

⁶ OV C 104, 24.4.1992., 7. lpp.

⁷ OV L 308, 19.11.2008., 35. lpp.

“Protection of deep-ocean ecosystems and biodiversity through a moratorium on seabed mining” (Dziļjūras ekosistēmu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzība ar moratoriju dziļjūras izrakteņu ieguvei),

- ņemot vērā ANO Ģenerālās asamblejas rezolūciju “Pārveidosim mūsu pasauli: ilgtspējīgas attīstības programma 2030. gadam”, kas pieņemta ANO Ilgtspējīgas attīstības samitā Ņujorkā 2015. gada 25. septembrī, un jo īpaši ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam 14. ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM), kurš mudina uz okeānu, jūru un jūras resursu saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu,
 - ņemot vērā Starpvaldību zinātnes un politikas platformas bioloģiskās daudzveidības un ekosistēmu pakalpojumu jomā 2019. gada maija vispārējo novērtējuma ziņojumu par biodaudzveidību un ekosistēmu pakalpojumiem,
 - ņemot vērā nolīgumu, ko pieņēma ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu 21. konferencē (COP21) Parīzē 2015. gada 12. decembrī un kas stājās spēkā 2016. gada 4. novembrī, kā arī turpmākos Pušu konferences lēmumus,
 - ņemot vērā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes 2019. gada 24. septembra īpašo ziņojumu par okeāniem un kriosfēru mainīga klimata apstākļos,
 - ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. punktu,
- A. tā kā 2024. gada 9. janvārī Stortings (Norvēģijas parlaments) apstiprināja lēmumu atļaut izpēti 281 200 kvadrātkilometru lielā platībā Arktikā iespējamās dziļjūras izrakteņu ieguves nolūkā; tā kā šim procesam nav konkrēta noslēguma un turpmākie lēmumi par ieguves plāniem vai izrakteņu ieguves atļaujām ir atkarīgi no turpmākiem demokrātiskiem Norvēģijas valdības lēmumiem saskaņā ar Norvēģijas jūras dzīļu minerālu likumu; tā kā saskaņā ar šo lēmumu Stortingam ir jāapstiprina pirmie ieguves plāni;
- B. tā kā Norvēģijas Vides aģentūra uzskata, ka ietekmes uz vidi novērtējumā ir būtiskas nepilnības zināšanās par dabu, tehnoloģijām un iespējamo ietekmi uz vidi, tāpēc tas nav pietiekams pamats minerālu ieguvei;
- C. tā kā Norvēģijai un ES ir ciešas un ilgas attiecības kā kaimiņvalstīm un partnerēm, kopīgi politiskie mērķi un pamatvērtības un tās ir daļa no Eiropas Ekonomikas zonas vienotā tirgus;
- D. tā kā liela daļa no ierosinātā izpētes apgabala atrodas Norvēģijas paplašinātajā kontinentālajā šelfā un liela daļa no teritorijas virs paplašinātā kontinentālā šelfa tiek uzskatīta par atklāto jūru un starptautiskās zvejas apgabaliem; tā kā uz šo kontinentālo šelfu attiecas 1920. gada Svalbāras līguma noteikumi; tā kā šī teritorija ietilpst Svalbāras zvejas aizsardzības zonā, kas nozīmē, ka līgumslēdzējām valstīm, tai skaitā 22 ES dalībvalstīm un 23 citām valstīm, ir vienlīdzīgas iespējas veikt zveju;
- E. tā kā ES 2023. gada oktobrī nosūtīja Norvēģijai verbālnotu, kurā pauda bažas par paziņotās dziļjūras izrakteņu ieguves būtisko negatīvo ietekmi uz zivju krājumiem, zvejniecību un piekļuvi zvejas vietām, arī Svalbāras arhipelāga kontinentālajā šelfā;

- F. tā kā Norvēģija ir parakstījusi Espo konvenciju un SVN protokolu un tas nozīmē, ka Norvēģijai ir juridisks pienākums izvairīties no būtiskas pārrobežu ietekmes; tā kā Norvēģijai ir arī juridisks pienākums saskaņā ar *OSPAR* konvenciju aizsargāt jūras vidi;
- G. tā kā ir konstatēts, ka Arktikas ekosistēmām ir svarīga loma bioloģiskās daudzveidības, zivju krājumu un klimata regulācijas ziņā; tā kā šīs īpaši jutīgās ekosistēmas jau tagad saskaras ar klimata pārmaiņu radīto spiedienu; to dēļ okeāni kļūst skābāki un siltāki, un tas, visticamāk, ietekmēs būtisku zivju krājumu migrācijas modeļus; tā kā, veicot minerālu ieguvu Arktikas jūras dziļēs, var tikt atbrīvots subglaciālajās ekosistēmās un Arktikas mūžīgā sasaluma augsnēs uzkrātais metāns; tā kā Arktikas ekosistēmas ir ļoti jutīgas pret piesārņojumu un citādu cilvēka ietekmi; tā kā skarbo dabas apstākļu un lielo attālumu līdz ostām dēļ ir ļoti grūti veikt nepieciešamos remonta vai attīrīšanas procesus;
- H. tā kā dziļjūra ir senākais bioms uz planētas un cilvēcei vismazāk pazīstamā planētas teritorija; tā kā tiek uzskatīts, ka dziļjūrā ir vislielākā bioloģiskā daudzveidība uz Zemes, dziļjūra nodrošina kritiski svarīgus vides pakalpojumus, tai skaitā oglekļa sekvestrēšanu ilgtermiņā, un ir nepasargāta pret cilvēka traucējumiem; tā kā okeāns absorbē ap 90 % liekā siltuma un 25 % globālo CO₂ emisiju; tā kā ir paustas nopietnas bažas par dziļjūras izrakteņu ieguves ietekmi uz bioloģiskās daudzveidības izzušanu un ekosistēmas darbību, kā sekas izjutīs daudzas turpmākās paaudzes; tā kā okeāns būtu starptautiskā līmenī jāatzīst par globālu kopējo labumu un jāaizsargā, ņemot vērā tā unikalitāti un savstarpējo savienotību, un nodrošinātos būtiskos ekosistēmu pakalpojumus; tā kā pašreizējo un nākamo paaudžu izdzīvošana un labklājība ir atkarīga no šiem pakalpojumiem;
- I. tā kā 2023. gada jūnijā tika noslēgts *BBNJ* nolīgums; tā kā ES un Norvēģija bija vienas no pirmajām līguma parakstītājām; tā kā *BBNJ* nolīgums bija prioritāte Eiropas Savienībai, kas ar 2022. gada februārī Brestā, Viena okeāna samitā, izveidotās *BBNJ* vērienīgu ieceru koalīcijas — kam pievienojusies arī Norvēģija — starpniecību vadīja sarunas globālā līmenī; tā kā *BBNJ* nolīgumā prasīts veikt novērtējumus par saimniecisko darbību ietekmi uz bioloģisko daudzveidību atklātā jūrā;
- J. tā kā šobrīd pieejamā zinātniskā informācija neļauj precīzi novērtēt dziļjūras izrakteņu ieguves ietekmi uz vidi un joprojām ir vajadzīgs starptautiskās pētniecības darbs, lai panāktu zinātnisku vienprātību šajā jautājumā; tā kā Komisija ir uzsvērusi, ka vajadzīgi ilgtermiņa pētījumi, lai patiešām izvērtētu dziļjūras izrakteņu ieguves ietekmi; tā kā pāragra izpēte un ieguve var izraisīt pastāvīgu un neatgriezenisku kaitējumu ekosistēmām; tā kā ir vajadzīga plašāka zinātniskā izpēte, lai pilnībā izprastu dziļjūras izrakteņu ieguves iespējamo ietekmi uz jūras vidi un bioloģisko daudzveidību;
- K. tā kā šīs teritorijas atvēršana dziļjūras izrakteņu ieguvei varētu kaitēt zivju krājumiem un zvejniecībai un ietekmēt ES dalībvalstu kuģu piekļuvi zvejas vietām šajā teritorijā; tā kā šā lēmuma vajadzībām izstrādātajā ietekmes novērtējumā netika ņemtas vērā starptautiskās zvejas — arī ES zvejniecību — intereses; tā kā 2021. gada novembrī Eiropas Tālējūras flotes, Pelaģisko krājumu un Ziemeļrietumu ūdeņu konsultatīvās padomes aicināja noteikt dziļjūras izrakteņu ieguves moratoriju (pēc līdzīgu ieteikumu sniegšanas 2020. un 2019. gadā); tā kā šo lēmumu asi kritizējusi arī Norvēģijas Zvejnieku asociācija;

- L. tā kā starptautiskā mērogā aizvien vairāk valstu, tai skaitā septiņas ES dalībvalstis (Francija, Īrija, Portugāle, Somija, Spānija, Vācija un Zviedrija), ir paudušas atbalstu moratorijam, piesardzības diktētai pauzei vai pilnīgam dziļjūras izrakteņu ieguves aizliegumam; tā kā 2021. gada septembrī *IUCN* Pasaules dabas aizsardzības kongresā ar pārliecinošu vairākumu, cita starpā ar Austrijas, Portugāles, Rumānijas, Spānijas, Vācijas un Zviedrijas atbalstu, tika pieņemts priekšlikums, aicinot — tostarp Starptautisko Jūras dzīļu pārvaldi — noteikt moratoriju dziļjūras izrakteņu ieguvei;
- M. tā kā 37 finanšu iestādes, kuru kopējā aktīvu vērtība ir 3,3 triljoni EUR, ir Starptautiskās Jūras dzīļu pārvaldes dalībvalstīm paudušas bažas par dziļjūras izrakteņu ieguvi; tā kā starptautiskie uzņēmumi, piemēram, *Volvo*, *BMW*, *Google*, *Samsung*, *Phillips*, *Northvolt* un *Volkswagen*, ir pauduši atbalstu dziļjūras izrakteņu ieguves moratorijam un ir apņēmušies neizmantot jūras dzīlēs iegūtus minerālus un nefinansēt to ieguvi; tā kā Norvēģijas lielākais uzņēmums *Equinor* ir uzsvēris, ka jāiegūst vairāk zināšanu par dziļjūras izrakteņu ieguvi Norvēģijas piekrastē, un secinājis, ka šāda ieguve vēl nav realizējama vides apdraudējuma dēļ; tā kā ANO Vides programmas Finanšu iniciatīva ir brīdinājusi finanšu kopienu, ka nav iespējams paredzēt, ka pašreizējā veida dziļjūras izrakteņu ieguves darbību finansēšana varētu atbilst ilgtspējīgas zilās ekonomikas finansēšanas principiem;
- N. tā kā lielu daļu no pieprasījuma pēc izejvielām var un vajadzētu nodrošināt, izmantojot reciklēšanas un aprites ekonomikas pasākumus, izstrādājot aizstājējmateriālus un īstenojot pieprasījuma samazināšanas politiku,
1. pauž bažas par Stortinga 2024. gada 9. janvāra lēmumu atvērt apgabalus dziļjūras darbībām;
 2. norāda, ka Stortinga lēmums paredz pastāvīgas kartēšanas, zināšanu ieguves un iespējamo izrakteņu ieguves darbību ietekmes uz vidi novērtēšanas procesu un ar to netiek automātiski atļautas ieguves darbības, jo saskaņā ar lēmumu Stortingam ir jāapstiprina pirmie ieguves plāni;
 3. atkārtoti aicina Komisiju un dalībvalstis sekmēt starptautiska moratorija noteikšanu dziļjūras izrakteņu ieguvei (arī Starptautiskajā Jūras dzīļu pārvaldē) līdz tam, kad būs pietiekami izpētīta un izziņāta dziļjūras izrakteņu ieguves ietekme uz jūras vidi, bioloģisko daudzveidību un cilvēka darbībām jūrā un dziļjūras izrakteņu ieguvi varēs pārvaldīt, nepieļaujot jebkādu jūras bioloģiskās daudzveidības zudumu un jūras ekosistēmu degradāciju; aicina visas valstis piemērot piesardzības principu un atbalstīt starptautisku moratoriju dziļjūras izrakteņu ieguvei;
 4. atgādina par saistībām, ko Norvēģija uzņēmusies kā dažādu līgumu, jo īpaši Svalbāras līguma, dažādu nolīgumu par zvejas krājumu pārvaldību attiecīgajā apgabalā, *OSPAR* konvencijas par jūras vides aizsardzību Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļā — tostarp Arktikas ūdeņos — pret cilvēka darbību negatīvo ietekmi un *Espo* konvencijas puse; uzsver, ka gan ES, gan Norvēģija ir parakstījušas *BBNJ* nolīgumu, un aicina visas pārējās *UNCLOS* puses, arī Norvēģiju, to nekavējoties parakstīt un ratificēt;
 5. aicina Norvēģiju turpināt sadarbību ar ES savstarpējas partnerības un 2023. gada aprīlī parakstītās zaļās alianses garā, lai risinātu visus jautājumus, kas rada bažas, un nodrošinātu jūras vides un Arktikas ekosistēmu aizsardzību; aicina Komisiju un

Norvēģiju iesaistīties pastāvīgā dialogā un apmainīties ar zinātniskajiem pētījumiem un zināšanām par jūras dzīlēm un ilgtspējīgu okeāna pārvaldību; uzsver, ka Norvēģija un ES savu attiecīgo stratēģiju satvarā ievēro līdzīgu pieeju attiecībā uz izejvielu politiku, kas ir līdzsvarota un balstīta uz pieprasījuma mazināšanu, atkalizmantošanu, efektivitāti, reciklēšanu, atkritumu plūsmu izmantošanu un aizstāšanu;

6. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, Stortingam un Norvēģijas valdībai.